

“จงจาริกไป
เพื่อประโยชน์เกื้อกูล
เพื่อความสุขแก่ชนหมู่มาก
เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก
เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและ
ความสุขแก่เทวดาและมนุษย์”

— พุทธพจน์ —

พุทธประวัติ

ตอน

ปริจเฉทที่ ๗

ส่งสาวกไป ประกาศพระศาสนา

พระพุทธพจน์ก่อนส่งสาวก

“ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาต
ให้ท่านทั้งหลายจาริกไป
เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ชนหมู่มาก”

โอวาทสำคัญ

- อย่าไปทางเดียวกันสองรูป
- จงแสดงธรรมที่งามในเบื้องต้น
และงามในท่ามกลาง
งามในที่สุด
- ประกาศพรหมจรรย์
พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ

ด้วยพระเมตตาอันยิ่งใหญ่
พระพุทธเจ้าทรงส่งสาวกออกไป
ประกาศพระธรรมทั่วชมพูทวีป

จาริกไปโดยไม่หวั่นไหว

พึงเที่ยวจาริกไป
ในสำเภาน้อย
มีสันโดษ ง่ายต่อการเที่ยว
เพื่อประกาศพระศาสนา

เป้าหมาย

- เกื้อกูลชาวโลก
- ให้เกิดศรัทธา
- ทำให้เกิดปัญญา
- นำไปสู่ความพ้นทุกข์

เผยแผ่พระธรรม
ไปทั่วชมพูทวีป



พระธรรมจักรเริ่มหมุน
โดยพระอริยสาวก
ทั่วแผ่นดินชมพูทวีป

นำสัตว์โลกให้พ้นทุกข์
ด้วยพระธรรมคำสอน

พระศาสดาดำรงอยู่ได้ เพราะผู้กล้าออกไปประกาศธรรม

พุทธประวัติ

ปริเฉทที่ 7 : ส่งสาวไปประกาศพระศาสนา

ปริเฉทนี้กล่าวถึงการขยายพระพุทธศาสนาหลังจากมีพระอรหันต์ชุดแรกเกิดขึ้นแล้ว พระพุทธเจ้าทรงเริ่มส่งพระสาวกออกไปประกาศธรรม เพื่อประโยชน์และความสุขของมหาชน

1. พระยสะออกบวช

ยสกุลบุตร เป็นบุตรเศรษฐีในเมืองพาราณสี มีชีวิตพรั่งพร้อมด้วยความสุขทางโลก แต่คืนหนึ่งเกิดความเบื่อหน่าย เห็นชีวิตในเรือนเต็มไปด้วยความวุ่นวาย จึงออกจากบ้านแล้วเดินไปถึงป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

พระพุทธเจ้าทรงได้ยินยสะกล่าวว่า “ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ”
จึงตรัสว่า “ที่นี่ไม่วุ่นวาย ที่นี่ไม่ขัดข้อง ท่านจงมานั่งเถิด เราจักแสดงธรรมแก่ท่าน”

พระองค์ทรงแสดง อนุปุปพีคตา คือธรรมตามลำดับ ได้แก่

1. ทาน
2. สีล
3. สวรรค์
4. โทษของกาม
5. อานิสงส์แห่งการออกจากกาม

เมื่อจิตของยสะพร้อมแล้ว จึงทรงแสดง อริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ยสะได้ดวงตาเห็นธรรม และต่อมาได้บรรลุพระอรหันต์

2. บิดามารดาและภรรยาเก่าของพระยสะ

เศรษฐีผู้เป็นบิดาออกตามหายสะ เห็นร่องเท้าของบุตรจึงตามเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมแก่เศรษฐี เมื่อฟังจบ เศรษฐีได้แสดงตนเป็นอุบาสกถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะ จึงเป็น อุบาสกคนแรกที่ถึงพระรัตนตรัยครบ 3

ต่อมา พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังบ้านเศรษฐี พร้อมพระยสะ ทรงแสดงธรรมแก่พระมารดาและภรรยาเก่าของพระยสะ ทั้งสองได้ดวงตาเห็นธรรม และแสดงตนเป็นอุบาสิก จึงนับเป็น อุบาสิกชุดแรกในพระพุทธศาสนา

3. สหายพระยสะ 54 คนออกบวช

สหายของพระยสะ 4 คน คือ

1. วิมล
2. สุพาหุ
3. ปุณณชิ
4. คัมปติ

ได้ทราบว่ายาสะออกบวช จึงไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมจนทั้งหมดได้ดวงตาเห็นธรรม บวช และบรรลुพระอรหันต์

ต่อมา สหายของพระยาสะอีก 50 คนจากชนบท ได้ออกบวชตาม และบรรลुพระอรหันต์เช่นกัน เวลานั้นจึงมีพระอรหันต์รวม 61 องค์ คือ พระพุทธเจ้า 1 พระองค์ และพระสาวก 60 รูป

4. ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา

เมื่อมีพระอรหันต์สาวก 60 รูป พระพุทธเจ้าทรงส่งออกไปประกาศพระธรรม โดยตรัสว่า “ท่านทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก อย่าไปทางเดียวกันสองรูป” ความหมายคือ ให้พระสาวกแยกย้ายกันไปเผยแผ่ธรรม เพื่อให้คนจำนวนมากได้มีโอกาสฟังพระธรรม นี่เป็นจุดเริ่มต้นของ การประกาศพระพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการ

5. วิธีอุปสมบทแบบติสฺรณคฺคณุปสัมปทา

เมื่อพระสาวกออกไปเผยแผ่ธรรม มีผู้ศรัทธาขอบวชมากขึ้น พระพุทธเจ้าจึงประทานวิธีอุปสมบทแก่พระสาวกให้ผู้จะบวช

- ปลงผมและหนวด
- ครองผ้าคลุมหน้าผาค
- นั่งกระโหย่ง ประนมมือ
- กล่าวถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ 3 ครั้ง คือ

พุทฺธัง สรณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ

สังฆัง สรณัง คัจฉามิ

วิธีนี้เรียกว่า ติสฺรณคฺคณุปสัมปทา คือ การอุปสมบทด้วยการถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

6. โปรดภัททวัคคีย์ 30 คน

ต่อมา พระพุทธเจ้าเสด็จจากเมืองพาราณสีไปยังตำบลอุรุเวลา ระหว่างทางทรงพบ ภัททวัคคีย์ สหาย 30 คน

พระองค์ทรงแสดงอนุปฺพุทฺธิกาและอริยสัจ 4 จนทั้งหมดได้บรรลุธรรม แล้วทรงประทานอุปสมบท และส่งออกไปประกาศพระศาสนาเช่นเดียวกับพระสาวกก่อนหน้า

7. โปรดชฎิล 3 พี่น้อง

พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังตำบลอุรุเวลา ซึ่งเป็นที่อยู่ของชฎิล 3 พี่น้อง คือ

1. อุรุเวลกัสสปะ
2. นทิกัสสปะ
3. คยาก็สสปะ

ทั้งสามเป็นนักบวชขุหาไฟ มีบิรวารจำนวนมาก พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมและทรงทำให้อุรุเวลกัสสปะเห็นว่า ลัทธิเดิมของตนไม่ใช่หนทางหลุดพ้น

อูรเวลกัสสปะจึงละลัทธิเดิม ลอยบริหารขุณฺโณลงแม่น้ำ แล้วทูลขอบวช ต่อมาทีกัสสปะและ
คยาภัสสปะพร้อมบริวารก็ขอบวชตาม

8. อาทิตตปริยายสูตร

หลังจากขุณฺโณทั้งหลายบวชแล้ว พระพุทธเจ้าทรงพาทิกษุเหล่านั้นไปยังตำบลคยาสีสะ ใกล้
แม่น้ำคยา แล้วทรงแสดง อาทิตตปริยายสูตร หรือ “พระสูตรว่าด้วยสิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน”
ใจความสำคัญคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และอารมณ์ที่มากระทบ ล้วนเป็นของร้อน เพราะถูกเผาด้วย

- ไฟคือราคะ
- ไฟคือโทสะ
- ไฟคือโมหะ
- ความเกิด
- ความแก่
- ความตาย
- ความโศก ความรำพัน ความทุกข์ใจ

เมื่อฟังธรรมจบ ภิกษุผู้เคยเป็นขุณฺโณเหล่านั้นได้บรรลุพระอรหันต์

สรุป

ปริจเฉทที่ 7 แสดงให้เห็นการเริ่มขยายพระพุทธศาสนา จากพระอรหันต์ 61 องค์ พระพุทธเจ้า
ทรงส่งพระสาวกออกไปประกาศธรรม เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชาวโลก จากนั้นทรงวางรูปแบบ
การบวชด้วยไตรสรณคมน์ โปรดพระยสะ สหายของพระยสะ ภททวัคคีย์ และขุณฺโณ 3 พี่น้อง จนมี
พระสาวกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อคิด

พระพุทธศาสนาเริ่มแผ่ขยายด้วยเมตตาและปัญญา มิใช่ด้วยอำนาจหรือการบังคับ พระพุทธเจ้า
ทรงส่งสาวกไปเพื่อ “ประโยชน์และความสุขของมหาชน” แสดงให้เห็นว่า การเผยแผ่ธรรมที่แท้จริง
คือการนำความสงบ ความเข้าใจ และทางพ้นทุกข์ไปสู่ผู้อื่น.